

MUTRIKUNO HERRI-ALDIZKARIA
2015eko urtaria: 149. zenb.

FLYSCH MOTAK

GABONETAKO
BETIKO
BETEKADAK

KALAPUTXI

Jose Antonio
Arrizabalaga Urkidi
"ETXERRE"

NI+NI×NI = DANOK

W.E.C. EZ ITXI !!!

BERRIKETALAGUNA

Igualatorioarekin
eta
Osakidetzarekin
lan egiten
dugu

Audioprotesista
egunero dago
zentroan

Audiometriak
doain

Optika Vitoria
OPTIKA -- AUDIFONOAK

Iparkale 1 - Ondarroa
Tel. 946 134 138
mvitoria@cnoo.es
www.optikavitoria.com

MATRIKULALDIA ZABALIK

Izena emateko epea
otsailaren 13ra arte.

Etor zaitez eta informazio
guztia emango dizugu.

UDAL
EUSKALTEGIAK
Ikasturteakurro **14/15**

Sabanika aldapa, 4 - 20830 Mutriku

Telf.: 943 60 30 94

eusk.mutriku@udal.gipuzkoa.net

**Euskaraz
blai**

aurkibidia

Informaziua	4
Zeuk esan	5
Puri-purixan	6
Bi hitzetan	8
Gizartia	10
Karenka	12
Literatura txokua	14
Euskeria	15
Lapazorrikeiak	16
	17
Aisialdia	18
Hezkuntza	19
Zorion agurrak	20
Argazki zaharrak	21
Agenda	22

Kalaputxi ez du bere gain hartzen aldizkarian adierazitako esanen-iritzien erantzunkizunik.

Argitaratzailea

Karenka komunikazio elkarte
Barrenkale, 12 behea - 20830 Mutriku.

Telefonia

635 748 393

e-maila

kalaputxi@topagunea.com

kalaputxi2001@gmail.com

Bloga

kalaputxi.blogspot.com

Laguntzailea

Mutrikuko Udala

Kolaboratzaileak

I. Andonegi, J. Larrañaga, E. Mendizabal, A. Lizardi,
IXA, Txantxangorri, Bai Txo!, EMA.

Tirada

2.200 ale

Lege Gordailua

SS-787/01

ISSN

1579-4792

Inprimategia

EUSKALINPRI. Deba

Banaketa

Kalaputxi

Gipuzkoako Foru
Aldundia

Mutrikuko Udaleko
Kultura eta Euskara

iritzixa

ONDARIA

Abenduan jaso nuen opari bat, hori otarra izan zan eta bertan janari produktu ugari. Originala eta berezia, okurritzea ere! pentsatu nuen. Eta miatzen, zer neukan ikusten hasita, askoz gehiago gogobete ninduen. Esango dizuet zergatik.

Produktu guztiak Mutrikun ekoiztuta, gehienak Mutrikuko lurretatik ateratako fruituekin eginak; Mermeladak: Gazta-ñetako Kiwiekin eginda, Errotaberri Beheko kipulekin, Komenduko sagarrekin, Galdonako kalabazekin, masustekin eta inguru hurbileko herrietako beste fruituekin; Sagar dutzea intxaurrekin, Arana baserriko sagarrak; edo urruti gabeko lehengaiekin: Onddo Zuriak oliba oliotan eta abar. Etiketa, berriz zoragarri: Euskeraz. ZORIONAK Ondare enpresari. Azalpenetan: nondik-nola-zer guztiak, eta nabarmenduta: Baserrietako lehengaiekin artisau eran egindako produktuak. Berezitasun hoiek guztiak, joera hauekin datoz bat: kaliatea ziurtasuna, naturaltasuna, informazioarako eskubidea, iraunkortasuna, hizkuntz ekologia barne... ESKERRIK ASKO zuen ahaleginagatik.

Bazeunden hemen ekoiztutako antxoia eta hegaluze latak ere. Gauza asko dauzkagu herrixan. Naturalak: mahatsa, gaztainak, sagarrak, hainbat fruta, esnea, arrautzak, eztixa, baserriko barazkiak, arrainak...; elaboratuak: txakolina, sagardoa, gaztaia, ogixa, janari prestatuak... Zer esan berriz, merkatu postuetara etortzen diren nekazari gizon-emakumeengatik? Itzelezko lana eta kalitatea eskeintzen dizkigute. Ideia hauekin hausnarrean, esango neuke, ez dakit irakurleok bat etorriko zeraten, fabrika mugimendu haundia egon izan da Mutrikun: zakuak, metalurgikak... (ondare historiko kultural hau ere jasota utzi beharko gendukela esateko aprobetxatuko det) baina zoritxarrez iraganean gelditu dira, gure oroimenean. Bi gauza dauzkagu inork kendu ezin dizkigunak, eta betikoak: LURRAK eta ITXASUA. Orduan, nere uste apalian, ziurrenik, etorkizunari heltzeko gakuak dira, besteak beste. Naturara bueltatu behar eze! Makina bat ur eta lur dauzkagu ganorraz kudeatzeko, ez? Begirune berri batekin, hori bai: arren, mesedez, please, porfavor, silvous-plait... ingurumena zainduz. Babestuz, errespetatuz, aniztasuna bultzatuz, baloratuz, lanpostuak eraginez...

Otarrera itzulita, erosleok indar haundi haundia daukagu, gure eguneroko erosketa boltsarekin. Egunero ematen degu botua, etorkizuneko apostua egiten goaz: iraunkortasuna ala gaur gaurkoa eta bihar auskalo, lokala izan ala gainkostuekin zamatua, erabakiguneak urruti ala hurre eduki, kontsumo arduratsua ala axolagabea bultzatu, herritarron proiektuak bultzatu ala gutxietzi.

Bertako janari freskuak, hoiien tratamenduak, aprobetxamenduak eta salmentak garrantzi haundikoak izan beharko lirateke. Zergatik ez ikastetxe, eta leku publikoetan sukaldatu hurreko eta kalitatezko arrain, barazki etabarrak; arrantza txikietako harrapatze, saltze eta azpiegituren iraupen eta arautze berriak; lurak lantzeko erraztasunak; hondakinen kudeaketa propioa... esate baterako, zergatik ez?

Amaia Andonegi Egurbide

telefonoak

Medikuak, anbulantziak, botikak

Larrialdiak	943 46 11 11
Anbulatorioa	943 60 43 00
DYA zentrala	943 46 46 22
Mendaroko ospitala	943 03 28 00

Zaintzako botikak:

Otxagabia (Mutriku)	943 19 50 26 / 689 58 57 59
Apraiz (Mutriku)	943 60 32 50 / 630 05 50 97
Zalduegi (Deba)	669 26 22 01
Burgoa (Deba)	667 33 88 90
Etxeberría (Elgoibar)	943 74 01 40
Garitaonandia (Elgoibar)	943 74 11 77
Yudego (Elgoibar)	943 74 12 93
Barrenetxea-Etxeberría (Elgoibar)	943 74 12 77

Udala, zerbitzuak...

Udaletxea	943 60 32 44
Udaltzaingoa	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Gizarte Ongizatea	943 19 50 81
Zaharren Egoitza	943 60 38 71
Turismo bulegoa	943 60 33 78
Bake Epaitegia	943 60 70 49
Kiroldedia	943 60 31 75
Liburutegia	943 60 41 82
Miruaiz Frontoia	943 60 41 91
Ur partzuergoa	902 30 22 22
Zakarrak eta traste zaharrak	943 70 07 99
Anai Arte	943 60 34 10

Irakaskuntza

Goizeko Izarra ikastola	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua	943 60 35 45
Udal euskaltegia	943 60 30 94
Udal Musika eskola	943 60 37 80
Haur eskola publikoa	943 60 41 19

Garraio zerbitzuak

Ansola Taxia	638 672 383
Anton Taxia	666 221 999
Xabi Taxia	656 289 026
Pesa autobusak	902 10 12 10
Eusko Trenbideak	902 54 32 10
Loiuko aireportua	905 50 50 05

Bestelakoak

Parrokia	943 60 39 87
Bikario etxea	943 60 39 88
Sta Katalina eliza	943 60 34 42
Kofradia	943 60 32 00
Posta zerbitzua	943 60 30 44

ordutegiak

Autobusak

MUTRIKUTIK → DONOSTIARA

Astegunak	7:00 / 10:00 / 13:30 / 19:30
Zapatuak	10:00 / 16:30
Jai egunak	10:00 / 19:30

DONOSTIATIK → MUTRIKURA

Astegunak	8:00 / 11:30 / 14:30 / 20:30
Zapatuak	11:30 / 19:30
Jai egunak	11:30 / 20:30

MUTRIKUTIK → BILBORA

ASTEGUNETAN GOIKO ERROTONDATIK

06:25 / 07:25 / 15:25

BILBOTIK → MUTRIKURA

14:10 / 18:10 / 20:10

MUTRIKUTIK → DEBA - MALLABIA

Astegunetan: 7:15etik 21:15era orduro.

Jai egunetan: 8:15etik 21:15era orduro.

MUTRIKUTIK → ONDARROARA

Astegunetan: 6:55etik 20:55era, orduro.

Jai egunetan: 7:55etik 20:55era orduro.

Trenak

Orduro ateratzen dira adierazitako ordu tartean.

DEBA → DONOSTIA → DEBA

Debatik	6:44 – 7:44 - ... - 21:44
Donostiatik	5:47 – 6:47 - ... - 20:47
Zapatu / jai egunetan	8:44etan hasita.

DEBA → BILBO → DEBA

Debatik	6:43 – 7:43 - ... - 20:43
Bilbotik	6:00 – 7:00 - ... - 20:00
Zapatu / jai egunetan	8:43etan hasita.

DEBA → EIBAR → DEBA

Debatik	6:43 - 7:43 - ... - 21:43
Zapatu / Jai egunetan,	8:43etan hasiko da
Eibartik	6:13 - 7:13 - ... - 21:13
Zapatu / Jai egunetan,	8:13etan hasiko da

URTE BERRI ON DANOI!

Aurten ere kanpoan bizi diren mutrikuarrei, papereko aldizkaria postaz bidaltzen jarraitzeko asmoa daukagu. Horretarako, jakingo duzuen moduan, posta-gastuei erantzutea eskatzen dugu, 15 euro urteko. Diru sarreratxo horren truke urte osoan, hileroko hileroko, aldizkaria bidaliko dugu eskatzen diguzuen lekura.

Orain arteko bidaltzeaz gain, munduan zehar nor-

baitek jaso nahiko balu edo beste norbaitek bidali nahiko balio hona jarraibideak:

- Aldizkaria jaso behar duen pertsonaren izen-abizenak eta helbidea jakinarazi.
- Kutxabank-eko kontu honetan 15 euroko ditu sarreratxoa egin: 2095 5056 13 1070996938 ordaintzailearen izen-abizenak adieraziz.

Kalaputxi

Kalaputxi irakurleen gutunak plazaratzen ditu. Datozen ordenean eta espazioak eskaintzen duen aukeraren barruan, moztu edo hurrengo hilerako laga dezakegu. Gutunak izen abizenekin bidaliko dira: Kalaputxi, Barrenkalea 12 behe, 20830 Mutriku edo internet bidez bidaltzeko: kalaputxi2001@gmail.com edo kalaputxi@topagunea.com

BETAURREKO LILAK

Betaurreko Lilak izena eukiko deu Txoko honek. Emakume eta neskentzako baztertzailleak, ezegokiak, gutxiezpeneko jokabideei buruzko apunte-txo batzuk aterako ditugu. Komentatzeko dira, edota, alderantziz ere, jarrera parekideak goraiatzeko. Ekarpenak bi norabidetan izango dira, guregandik zuengana eta zuengandik guregana, beraz, zenbat eta partehartzaileago hobeto!

Hemen lehenengo apuntia, edo hobeto esanda, bi galdera:

> Azken Gabon Jaixetan, gutako etxe bakoitzian bazkari eta afari orduetan, adibidez, gizonezkoak eta mutilak jarritxa egon dira mahaixan? Mahaixa ipini edo batu / Mahaira janarixak atera / Ontzixak garbitxu/ Prestaketak: erosketak egin, plateren bat prestatu...

> Olentzero/Maridomingi eta Errege/Erregina(?) oparixak: Alabari oparitutakoa semeari oparituko zenioke? Eta semeari oparitutakoa alabari?

Inor ez gagoz libre inertzietatik. Hala ere hobeto irtenbideak topatzen joatia eta aldatzia, danon onerako eta txikientzat eredugarri bihurtzeko. EZ AL DA HALA?

EMA - emakumeakmutrikunabian@gmail.com

MUTRIKUKO TANATORIOA

Ntra. Sra. de Begoña
EHORZKETA

Iriagirre z/g

Tel.: 646 351 352 - 943 60 47 78
943 20 10 95 (24 ordu)

Camping Galdona

JATETXE ETA ERRETEGIA
Galdona Baserria

Tel. 943 60 35 09 MUTRIKU

San Miguel ikastetxea

MATRIKULA KANPAINA ZABALIK

Zatoz!!

**otsailaren 2tik
otsailaren 13ra**

San Miguel 7, Mutriku · Tel. 943603195 · Fax: 943603023 · www.sanmiguelikastetxea.net · sanmiguelikastetxea@sanmiguelikastetxea.net

W.E.C. EZ ITXI!

Herrian zehar hamaika pegatina eta txartel ikusi ditugu WEC lantegiari buruzkoak. Eta herriko nork ez dauka fabrika horretan kideren bat, eza-gunen bat. Egoeraren berri jakin nahian, WEC-eko Jabi Lopez, Luziano "Kanario" eta Jabi Erdoiza langile-delegatuekin batu gara gehiagoko jakiteko.

Noizko kontua dugu WEC, noiz sortu zen fabrika?

Enpresa 2003an hasi zen martxan Itziarren, motore eolikoaren karkasak egiten dira bertan, errota eolikoetako zatirik handienak; gero, horien barruan makina eta motoreak sartzeko dira. Enpresa hementxo bazkideek sortutakoa da, nahiz eta izen ingelesez daraman: Wind Energy Casting. Jatorria Zestoakoa du, Sorazu familiak sortua. Horiek, era berean, TS Fundizioko bazkideak ere baziren eta, banaketa baten ondoren, WEC enpresa sortu zuten beste bazkide batzuekin batera.

Zenbat langileko fabrikaz ari gara?

Asko ez ziren orduan, hamabost bat langile edo... denborarekin jende gehiagok osatu dugu fabrika. 2008 arte-edo handitzen joan zen. Urte horretan 114 langile izatera iritsi ginen. Oso sasoi indartsua izan zen eolikoentzat, han eta hemen jartzen ziren parke eolikoak, etorkizuneko energiatzat jotzen zuten askok. Pentsa zein ondo zihoan gure enpresa, ezen Agurainen beste bat egitea pentsatu zuten. Hemengoaren aldean handiagoa eta tonelaje handiagoko piezak egingo zituen. Dirulaguntzak ere bazeuden, eta denok gustura geunden.

Eta handiak txikia jan duela esan daiteke?

Aguraingoa handitzen joan zen heinean, gurea murrizten joan da. Gaurko egoera hau da: seigarren ERE espedientean aurkitzen gara, bost urtetan, 2009tik gaurdaino, seigarren EREan gaude. Honekin batera esan dagokigun langabeziatik jaten ari garela. 2012an zabaldu ziguten espedientean esaten ziguten Agurainera joan behar genuela lanera, eta haraxe joan ginen. Urtebete egon

LEA-ARTIBAI
Hileta zerbitzuak - Beilatokia

MUTRIKU Tel.: 943 60 41 20

ONDARROA: Arta Bide, 24 - Tel.: 946 830 960
Mug: 659 879 268

txirritxa
.com

SAR ZAITEZ GURE WEB ORRIAN ETA
AURKI EZAZU PROMOZIO BEREZIAK!

Tel. 946 832 600

Gardotza Industria, 3 > 48710 Berriatua > Bizkaia

ginen bertan lanean eta han argi ikusi zen zein zen gure lanerako gaitasuna. 2013an berriro zabaldu zuten Itziarko fabrika eta 2014ko ekainean hasi ginen kontu honekin bueltaka. Udako oporren ondoren, gauzak okertzen hasi zirela esan ziguten eta asteburuetan txandaka joan beharko genuela Agurainera. Akordiora iritsi arren, berriz kitapenekin etorri zen enpresa eta jakin genuen Aguraingo langileak ordu estrak egiten ari zirela.

Gu saiatu gara adostasunetara iristen, orain arte behintzat lortu egin dugu, baina ez dugu ikusten bidezkoa denik han ordu estrak sartzen ari diren bitartean gu langabezia jaten egotea; ondorioz, espedienteari kontra egitea erabaki genuen. Urrian eta azaroan atzera eta aurrera ibili ondoren, abenduan bilera batera deitu gintuzten. Gure ilusio eta asmo on guztiak ezerezean gelditu ziren, Zuzendaritzak Itziarko fabrika ixteko proposamena luzatu zigun: 46 familia kale gorrira bidaltzen gintuzten.

Eta horren aurrean zer?

Jakin dugu aurrera begira 19 mila tonako lana izango duela WEC-ek. Jakin badakigu, gainera, Aguraingo plantilarekin soilik ezingo dutela aurrera egin, langile gehiago beharko dituztela.

Zuzendari-tzak hori behin baino gehiagotan ukatu izan arren, hasi dira guri arrazoia ematen.

Eta zein da zuen proposamena?

Guk akordio mistoa eskaintzen diogu. Gu prest gara Agurainera joateko. Gure artean, gainera, badira zenbait, lehen enpresak eskaintako bidezko dirusari baten truke eta borondatez, kalera joateko prest direnak, eta handik eta hemendik akordio batera iristeko prest gaude.

Langile berriak hartzearen kontua ez dugu onartzen. Gu langile gaituak garelako, guri ez digulako inork erakutsi behar nola egin lana. Bestalde, eurek nahi duten moduan eginda, denbora galduko litza-teke jende berriaren prestaketan.

Geu izan gara enpresa honen sortzaileak, Itziarkoa izan da guzti honen ardatza eta geu izan gara beste langileak prestatu ditugunak.

Baina...

Aldeak daude, noski. Enpresarekin dugun lan hitzarmenaren oinarria Gipuzkoako Hitzarmena da. Agurainen Arabakoa dute, eta hemengoa baino baxuagoa da. Hango eskulana merkeagoa da

enpresarentzat, eta hortxe dago kokka.

Bestalde, lehen esan bezala, prest gaude Agurainera joateko horrek dakarrenarekin: eguneroko bi orduko bidaia joan-etorrian eta bere arriskuarekin, baina hori enpresak ordaindu beharko luke eta ez du hori ere nahi.

Zenbat herritar fabrikatzen?

Mutrikuarra gara gehienak, 16 lagun. Ondarru, Deba, Eibar, Mendaro, Azkoitia, Zestoa... eta ingurukoak besteak. Esan, gainera, gure ustez, enpresak gaizki egin dituela gauzak, gezurretan eta informazioa ezkutatzan ibili delako. Itxaropen handiak ditugu eolikoaren merkatuan. Badakigu aurrera begira berriz jarriko dela indarrean eta guk ere hortxe egon nahi dugu. Jaurlaritzarekin ere izan ditugu harremanak eta gure alde egiten dute.

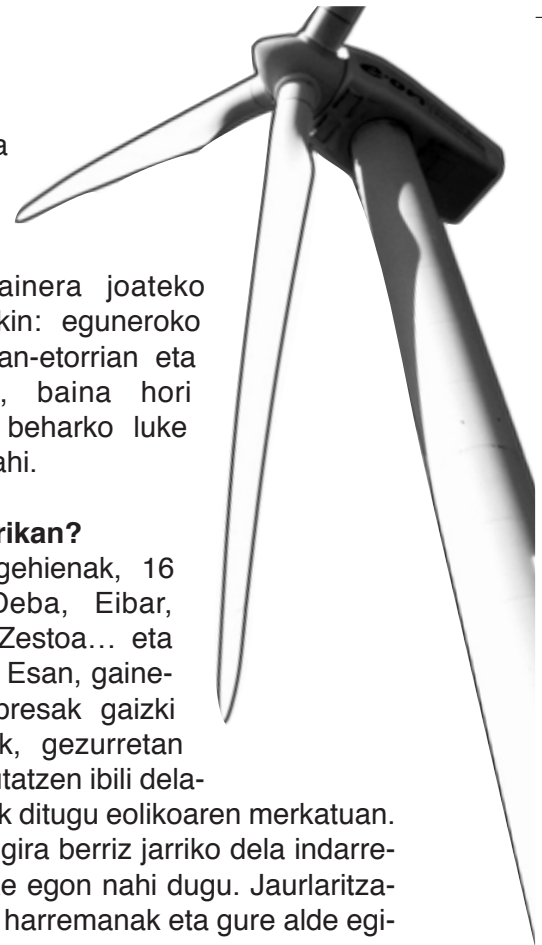
Egungo merkatua ez da batere samurra. Pieza asko ekartzen da Txinatik eta horrek ez digu batera laguntzen. Egungo produktoreek kalitateari baino kostuei gehiago begiratzen diete, dirua dirua da, zaila daukagu horren kontra egiten.

Gure arteko harremana oso ona bada ere, ezin dugu gauza bera esan Aguraingo lankideen inguruan. Uste baitute arazoa geurea dela, gurea enpresa bat dela eta hangoa beste bat eta ez daude prest ezta batzar bat egiteko ere. Urte betez egon ginen han lanean eurekin, baina ez du horrek inolako eraginik izan hangoengan, itxura batean.

Argirik ikusten, ala?

Arazoa ez dago hango edo hemengo soldatetan. Enpresak 35 milioitako zorrak ditu bankuekin. Aguraingo fabrika egiteko ez zuten euren dirurik jarri, dena mailegu bidez egin zuten eta orain zurruntzik ezin aterata dabilta.

Dena den, guk jarraituko dugu gure eskaerekin eta borrokekin, ea lortzen dugun orain arte bezala adostasunera iristea; horixe besterik ez dugu nahi.

JATETXEA
LANDETxea
apartamenduak
bezeroentzako
aparkalekua

eguneroko menua

berezitasuna
txerri txikia
(enkarguz erreta, edo frijitua)

Laranga auzoa · Mutriku · Tel. 629105733 · luis@pikua.es

URTEBERRI URTE ZAHAR, ZAHARRAK BERRI?

Urtebatetik bestera salto egin dugu. Eta aurtengoan, saltoa, Mutrikun behintzat, nabaritzeko modukoa izan da.

Kirola klasiko bat bihurtu da: kirol egiten bukatu (San Silbestre lasterketa) eta kirola egiten hasten (Arnoko igoe-ra) dira asko; parrandan ukatu eta txikiteoa hastea nahiago izaten dute beste batzuk; Olentzerorekin kantuan amaitu eta Errege kabalgatari jarraika hastea erabakitzen duenik ere bada... baina aurtengan gertaera nagusienek suarekin izan dute zerikusia, eta tamalez, ez onerako.

Badirudi norbaitek botatako suziriren batek izan zuela Zumalabeko jaitsieran erre ziren lau autoen errua; eta zigarro malapartatu batekin su hartu omen zuen Txurruka Tenienteak kaleko etxeak. Lehenegoan kalte materialez haratago kalteak sortu dira. Bigarrenean, gordinago oraindik: gizonezko bat larriki zaurituta gelditu zen eta zauritu arinak ere izan ziren etxapean.

Momentu alaiak, momentu estuak, urduritasunak, pozak, malkoak... denetarik izan du joan den urteak eta denetarik ekarriko digu datorrenak. Baina gertatuek pentsarazi beharko ligukete pixka bat, ez? Ala datorrenean ere ZAHARRAK BERRI?

LIZARDIREN IPUINEK ESKURATU DITUZTE BI SARI NAGUSIAK AURTEN ERE

Aitor Lizardi izan da, bigarren urtez jarraian, Ziriako Andonegi literatur lehiaketako irabazlea. Bi sari nagusiak bereganatu ditu, bigarren aldiz ere: sari orokorra, *Taupadak* lanarekin; eta mutrikuar onenaren saria, *Sagarra belarretan* lanarekin. 16-18 urte bitartekoen saria ere mutrikuar batek eraman du; Lorena Arreitu-nandiak *Arnas hatsa heriotzarako bidea* lanagatik. Herriko Literatur Zaleek Nahia Velez de Mendizabal herriko gaztea saritu dute *Etxeko amets gaiztoa* lanagatik.

HERRIBUSA, AURTEN, UDAKO ASTEBURUETAN ERE

2015ean Herribusak martxan jarraituko du. Aldaketa nabarmen bat izango du, ordea: uztailan eta abuztuan ez da arratsaldeko zerbitzurik egongo, baina asteburukoa bai. “Gidarien gomendioei jarraituta egin ditugu aldaketak”, diote udal ordezkariak. Beraz, urte guztian, astelehenetik barikura, 08:00etatik 11:00etara egongo da zerbitzua. Ekainean eta irailean, 12:30etik 14:30era ere bai, eta gainera sasoi horretan hondartzaraino jaitsiko da. Uztailan eta abuztuan, berriz, ekaineko eta iraileko ordutegi bera edukiko du, baina zapatu-domeketan ere martxan egongo da.

EUSKARA IKASTEKO DIRU LAGUNTZAK GEHITU DITU UDALAK

Udal euskaltegian zein handik kanpo ikasten dutenei laguntzak egongo dira aurtan. Udal euskaltegian barne beka-sistemaren bidez, klasera joanda eta ikasturtea amaituta, matrikularen erdia bueltatuko zaie ikasleei. Langabetuek, jubilatuek eta 12 urtetik beherako umeak dituzten gurasoek beherapen bereziak dituzte, gainera. Ezinbestean, udal euskaltegitik kanpo ikasten dutenek, berriz, udaltxean laguntza eskaera egiteko aukera dute. Eskerak urtarilaren 31 orduko egin behar dira. Laguntza horiei buruzko informazio osoa udaletxeko web orrian dago mutrikukoudala.net/euskara atalean.

MUSIKA ESKOLAK MISIO TALDEARI LAGUNDU DIO AURTEN ERE

730 euro batu ditu aurtan Musika Eskolak Misio Taldeari laguntzeko. “Herriarren eskuzabaltasunari eta elkartasunari esker batu dugu diru hori”, azaldu dute bertatik. Dirua biltzeko Gabonetako emanaldia eta abenduaren 24ko kalejira erabili zituzten. “Eskerrik beroenak eman nahi dizkiegu herriarrei”, azpimarratu dute.

ZABIELEN DOAKO WI-FI ZERBITZUA JARRI DUTE

Zabieleko erabilzaileek internetarako sarbidea edukiko dute eraikin guztian, aurrerantzean. Izan ere, doako wi-fi zerbitzu jarri du Udalak. Zerbitzua itxia da, ordea: liburuzainari eskatu beharko zaio pasahitza. “Zentzuz erabiltzeko eskatu nahi diogu jendeari; erabiltzaile guztiek erabili ahal izateko bata besteari trabarik egin gabe”, diote kultura sailekoek. “Liburutegia itxita dagoen bitartean, guregana jo beharko da pasahitz bila”.

NI + NI x NI = DANOK

Ni, ni, ni... ni ez beste inor. Ni naiz nire ekin-tzen arduraduna, nire kontraesanen eta inkongruentzien jabea. Batzuetan, arrazoirik gabe; besteetan, zentzugabeko arrazoiarekin, baina egin egiten dut, eta egiten jarraitzen dut, eta hala funtzionatzen jarraitzen dut egindakoagatik desenkusatu gabe, edota barneratutako justifikaziotan desenkusatuta. Mundua etengabe mugitzen da, azkar, eta ni berarekin... Mugimendu zirkular horretan, batzuetan karratu izatera ere heltzen dena, soilik segundo bat gelditzea nahiko litzateke ikusteko, ikasteko eta zergatik ez... aldatzeko. Ez diot eroso jartzeko eta aurrera egiteari uzteko; bakar-bakarrik gelditu... eta, zergatik ez, ahal den heinean... hausnartzeko.

“Eta Mutriku nola ikusten duzue?”, galdetu zien irakasleak ikasleei...

Mutriku? Herri polita, baketsua, betiko bizi bagina...

Galdera anbigua... “Oro har...?”

Askotan, irudiek hitzek baino gehiago esaten dute. Goazen ba herria aztertzerara:

Mutriku zikin daukagu

Herriko kaleak, lurra, altzariak... ez dira zaintzen, ez ditugu zaintzen. Nahiz eta zakarrontziak eduki, nahiz eta txakur-kakak jasotzeko poltsak debalde eman udaletxean, lurra zaborte gitzat erabiltzen dugu. Inguruari erreparatuz gero, paretak, seinaleak... pintadaz beteta dauzkagu; jartzeko bankuak, parkeetako dindanduak, apurtuta daude... Begiratu Atxukale bera: pipa azalak, zigarro-mutxikinak, Arte eskolakoek egindako murala hondatuta... eta zer esanik ez Xiri guneari buruz: bi pauso eman orduko, zapatak kakaz beteta... txakurrek jaso behar al dute? Mutriku kakazten ari gara, kakaztu dugula ez esatearren. Eta ni naiz lehengoa.

Zenbatetan entzun dugu ingurua garbitzen eta zaintzen duten profesionalak lan beharra dutenez, gehiago eta gehiago zikintzen dugula, bizi dugun garai zailetan, langabezian daudenen ilaran zenbaki bat gehiago izatera pasa ez daitezten?

Eta...“Zein ona naizen horrela jokotuta!” pentsatzen dut. Haren lanpostua nire pentsamendu hel-dugabearen mende balego bezala...

Pentsamendu hori zuzena balitz, esaterako, zergatik delitu gehiago egin ez justizia-funtzionarioak enplegu gabe ez geratzeko? Pentsamendu hori, ordea, zentzugabea iruditzen zaigu...

Orduan, egoera honen aurrean, zer?

Udalean lanean ari gara herria garbiagoa eta osasungarriagoa izateko. Herriari begira jarrita, besteak beste horrelakoak ikusten ditugu: zakarrontzi

**KALBAIXO
JATETXEA**

TELEFONOAK:
943 60 32 56
943 60 30 16
MUTRIKU

**Gorritxu
autoak**

Pol. ANTZOMENDI · Galdona bidea
MUTRIKU ☎ **943 60 31 86**
gorritxuautoak@hotmail.com

gehiago jarri daitezke, paretak garbitu pintadak kenduta, hiri-altzari berriak erosi, txakur-kakak jasotzen ez dituzten jabeei isunak jarri, panel gehiago zintzilikatu paretetan informazio guneak zehazteko eta saihesteko Mutriku paperez/kartelez beteta egotea...

Irtenbideak egon badaude, baina nahikoa litzake neurri horiek hartzearekin? Isunak jartzea da irtenbidea? Zer erakusten du horrek? Norbere jokabidean erreparatu eta jokaera aldatu beharrean, zigorraren zain egoten garela sarritan... herria garbi mantendu nahi dutelako, herria maite dutelako, zuzen jokatu beharrean, alderantzizko norabidea hartzen dugu, eta zigorrik jasotzen ez dugun bitartean, poltsikoan min egiten ez diguten bitartean, axolakabe jokatzeko prest gaude.

Ez dugula gure ingurua errespetatzen, eta gero herria maite dugu? Zertarako material berriak erosi errespetatuko ez badira?...

Hori da benetako hitz gakoa: errespetua

Udaletik gauza asko egin daitezke eta egitear dira, baina garrantzitsuena, eta askotan zailena, gure izan nahi dugunaren kontzientzia zabaltzea da eta gure jokabide axolakabea aldatzea. Norbere buruari begirada bat bota, konturatu gaitezen, sarritan, gure ideiak ez datozela gure ekintzekin bat. Mutriku maite dugula, ba erakusteko ordua da... Zaindu dezagun! Garbi manten dezagun!

Ulertu beharra daukagu egiten dugunak inguruan eragin zuzena duela; izan eragin positiboa zein negatiboa. Eta... zerbait aldatu nahi badugu, aldatetarik gugandik hasi behar duela. Pertsonon, herri-tarron, guztion laguntza behar dugu Mutriku, maitasunez, mantentzeko.

Denona da ardura. Garbiñe, Danel, Mikel ala Maria izanda ere... egin dezakegu, guztiok elkarrekin ekiteko eta gauzak aldatzeko boterea baitaukagu.

Maria Odriozola Marino
(Udaleko Garbitasun Teknikaria)

APALLU ITURGINTZA

Telf.: 600 316 381 - 943 02 98 61

San Agustín, 3 - Mutriku

apallu@apallu.es

www.apallu.es

SUKALDEKO ALTZARIAK
EBANIZTERIA

OKILA AROZTEGIA S.L.

Txirritxa - Mutriku

Tel. 943 60 40 18 - Faxe: 943 60 31 03

Joxe Antonio Arrizabalaga Urkidi "ETXERRE"

Mijoa bailarako Etxerre baserrian ekarri zuten munda Joxe Antonio, 1941ean San Antonio egunez. Bost anai-arreba arteko mutil bakarra. Halabeharrez, laster tokatu zitzaion baserriaren ardura hartzea, eta, Felisa arrebarekin batera, aurrera begirako ahalegin berezi eta berritzaileak egin izan ditu bizimodua ateratzeko. Jubilatzeako ordua dela iritzi dio, eta, egun, bilobatxo txikiari ereiten ari zaio bere jakinduria.

Nolakoa zen bizitza zure umetako Etxerre horretan?

Aipatu nahi dut gure Etxerre honen lehen agiriak 1622an aurkitu ditugula. Galderari erantzunez, gerra ondorengo garai hartan denok ginen beharrezko baserriko eguneroko lanetan; beraz, nahiko azkar hasi nintzen uztartutako behien aurretik itulan eta beste zereginetan. Lana, jolasa, ardurak, denak

nahasten genituen eta normaltasunez hartu.

Zazpi urterekin hasi nintzen eskola partikularrean Etxe Txiki-ko Felipa Altuna maistrarekin. Euskaraz ikasten zen eskola bakarra herrian. Galdonamendi eta Mijoa bailarako haurrak ginen gehienak eta hogei bat biltzen ginen bertan. Hamabi urterainoko ikasketak egin nituen: dotrina (beranduago hasi ziren parrokiaren ematen), idazketa eta matematika pila bat buruketekin osatuta. Oso praktikoak ziren gure ikasketak, baserri bizitzari erabat lotuak, eta gogorapen onak izateaz aparte, asko lagundu didate nire bizitzan. Maistra aipagarria izan zen gure Felipa.

Hamabi urterekin eskola utzi eta baserriari lotu nintzaion. Ez dut ahaztuko latin apur bat ere ikasi behar izan nuela akolito lanak egiteko San Jeronimoren kaperatxoan, egunero goizeko zortzietako meza laguntzeko. Apaiz ugari zeuden Saturrarango seminarioan eta handik etortzen ziren meza ematera.

Zerekin ateratzen zenuten bizimodua Mijoa bailarako baserritarrak?

Oinarrizko lana baratzeakoa zen. Errekaren alboko lurrak emankorrak ziren, eta oso hurbil geneuzkan Mutriku eta Ondarroako merkatuak, zein Saturrarango seminarioa. Barazkiekin batera esnea ere saltzen genuen; beharrezkoak genituen behiak lurrak lantzeko eta, jakina, horrekin batera okelatarako ere hazten genituen. Gure etxean 10-11 buru izaten ziren ikuluan.

Baziren, bestalde, ohikoak eta orduan baserrirako beharrezkoak ikusten genituen gari, arto, sagasti eta abarrak. Nahiz eta Mijoa arroa ez den gai batzuetarako egokiena, lur-sail sakabanatuak ere bagenituen, gai ginen etxeko oinarrizko beharrei erantzuteko. Oraindik ere sagarrak zapaltzeko dolarea txukun mantentzen dut.

Hala ere, negua luzea izaten da, eta beste lan batzuei ere heltzen genien: teilak egiten zituzten Tetuan baserrian, lupulua landatu izan da garagarrari gehituz zerbeza egiteko, neuk, lau bat urtetan, tabakoa landatu izan dut, gero sikatu eta Iruñeko tabako industriara saltzeko... Zenbait unetan, gerra ondoren batik bat, baimenak eduki behar izaten genituen zenbait produktu saltzeko. Hurbil geneuzkan, badaezpada jago-le, Katetxe-ko mikeleteak. Baina bazegoen kooperatiba edo antzeko zerbaite, 30 bat baserritarrek sortua, salmentak errazteko. Justo Urkiriren dendan zegoen biltegia.

Lana bai, baina gaztetan joango zineten festa bila ere?

Bai, bizikleta bat edukitzera iritsi nintzen, eta Lekeitio-

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

Aliprox

J.M. Altzibar etorbidea · 943 60 31 01

BERISTAIN

DENDA LURRINDEGIA ESTANKOA

943 60 35 44

raino joan izan naiz festara. Isasi eta Berrosasi base-
rriak ziren modakoak gure denboretan, eta Itziar,
Mutriku eta Ondarroako jaiak ere hortxe genituen.
Bizikleta oinarritzko tramankulua genuen sasoi hartan,
festarako ez ezik, lanerako ere bai.

Berrikuntza zalea izan zara, nola sortu zitzaizun amorru hori?

Lehenbizi esan behar goizegi etorri zitzaidala ardurak hartu beharra. Hemezortzi bat urte nituela ondoeztu zitzaigun aita eta urte batzuen buruan hil zitzaigun: 23 urte nituela. Berez naiz nahiko ipurterrea, eta 500 bat fruitu arbola sartu nituen, sagarrondoak gehienak, baina merkatuan sartzeko lursail handiak behar dira eta inausketa lan bereziak eskatzen zituen. Kontuan hartuta, bestetik, oraindik autorik ez nuela, etsi egin nuen.

Baina bazen Deban "extensión agraria"ko eskola bat, eta hara joaten nintzen. Hura bide izan nuen aukera zenbait gauza ikasi eta bertatik bertara emaitzak eza-
gutzeko; hala nola, Hernanialdeko eta Euskal Herriko zenbait baserri, Logroñoko fruitu-landare haztegia, Bartzelonan igaro nituen sei egun negutegiak ezagut-
zen. Horrela, bada, 1962an eraiki nuen 250 m²ko lehen negutegia tomateentzat (egurrezkoa). Ura ugari etxe aurrean, baina ezin ureztatu, orduko Arbillagaren indar elektrikoak ez baitzuen nahiko tentsio bonba elektriko bat martxan jartzeko. Baneukan gasoliozko motorrez ibiltzen zen sega-makina bat, eta harexeri akoplatu behar izan nion bonba nire tomateak urez-
tatzeko. Donostiako Bretxa merkatura joaten nintzen astean bi aldiz —ordurako banuen furgonetatxo bat—, eta eskutik kentzen zizkidaten tomateak.

Hurrengo urtean, 500 krabelin landara sartu nituen beste negutegi batean, eta Domu Santu egunez bezeroak ezin horniturik ibili nintzen. Bide onetik nen-
bilenez, 1964. urtean 7.000 krabelin nituen landatuta. Kontatu behar mendebal batek negutegi guztiak txiki-
tu zizkidala eta orduan eraiki nituela PVCko negute-
giak.

1975ean 8 egun igaro nituen Frantziako Niza-n, Euro-
pa guztira landareak zabaltzen zituen enpresa bat bisitatzen eta haren produktuak ezagutzen. Buelta haren ondoren 36.000 krabelin landare izatera heldu nintzen, baita tomateak ere etxe ondoko negutegian. Ekoiztea gauza bat zen, baina horiek denak saltzeko merkatua hedatu beharra zegoen. Bilbo, Iruñea, Por-
tugalete eta hurbilekoak izan ziren nire lan esparruak, Donostialdea beste ekoizle batzuei utziz. Jakina, bitartekariak derrigorrez behar izan nituen, nahiko lan

bainuen negutegietako landareak zaintzen.

Beste froga bat egitearren, krabelin kopurua jait-
sien 33.000ra eta beste lur zatian arrosa landareak sartu nituen. Emaitza oso onak eman zizkidan eta merkatua izugarri portatu; gainera, lan gutxiago ema-
ten zutenez, poliki-poliki krabelinetik arrosara alda-
tzen joan nintzen, eta merkatuan oso harrera ona iza-
tera iritsi nintzen, kalitatea zela-eta.

1983ko uholdeak izango zuen eraginik zure lurre- tan?

Triskantza handia egin zigun erreka inguruan, dena lur azpian gelditu zen, baina denborarekin konponke-
tak egin eta landareak berriro tentetu ziren ekoizpe-
nean eragin handirik izan gabe. Okerragoa izan zen lau urtera lurra gaitza harrapatu zuenean: lur osoa aldatu nuen eta landare berriak sartu, baina gaitzak bertan jarraitu zuen, eta, teknikoen aholkuak jarraituz, arrosen ekoizpena uztea erabaki nuen. 1982an etxe ondoko negutegian hobekuntzak egin, berogailua instalatu, eta hiletetako koroak, zein oparietarako eta ezkontzetarako loreak prestatzen hasi nintzen. Horren ondoren, loreak soltean saldu beharrean, euren loreontzietan saltzen nituen, arreta eta lan gu-
txiago eskatzen baitute. 15.000 loreontzi abian, eta emazteak Ondarroako merkatuan salmenta postua jarri zuen.

Uholdeak izan ziren urtean hasi ginen zenait bezero-
ri lorategi eta berdeguneak zaintzen. Horretan jarrai-
tzen du oraindik semeak.

Beste lorategietan ere jardun duzu: politikan. Nolakoa zen orduko giroa eta nola ikusten duzu gaurkoa?

Bai. Demokrazia hasi zeneko lehen "gestoran" hartu nuen parte eta, ondoren, zinegotzi lehen legealdian EAJren zerrendan. Nik baserritarrei begirako lana egitea nuen helburu eta hartantxe saiatu nintzen. Jakinean nago gauzak egitea zaila dela, baina ez nintzen oso konforme gelditu. Oso kritikoa izan naiz beti neure buruarekin, eta berdin jokatu nuen udale-
txean ere.

Gaurko giroa, bere desberdintasunekin, baina antze-
koa ikusten dut herri mailan. Beheko jendearen lotu-
rak zaindu behar ditugula deritzot. Badirudi etendurak egiten gehiago saiatzen garela, eta hortxe dugu, nire iritzi-
z, akats handienetako bat.

Zer gehitu nahi diezu Kalaputxitik irakurleei?

Bezero guztiei eman nahi dizkiet nire eskerrik beroe-
nak. Eurak izan direlako nire bizitzaren sostengu.

Edari biltegia

Tel./faxa: 943603938 · Etxekoa: 943603893 · Sakelekua: 609413306 · "Mendi azpi" · 20830 MUTRIKU

JARRI-TOKI
Jatetxea

- Eguneko menua eta karta
- Familia giroko bazkariak
- Enpresa bazkariak
- Ezkontza, bataio, Jaunartze...

Tel. 943 60 32 39 MUTRIKU

**Demokratak
eta biolentoak**
Joxe Azurmendi
1997 Elkar

DEMOKRAT ONEN GISALA

“Zer zarete zuek lehenago: abertzaleak ala demokratak?”. Txikitan umeei egiten zitzaaien galdera tranpati hura, “nor maite duzu gehiago, aita ala ama?”, orain hazi eta gure ama legeak eta gure aita estatuaren morala bihurtu direnean, hori da Joxe Azurmendik euskal hiritar heldu ustetoki planteatzen digun dilema. Polemikaren bila zenbaitentzat, polemikaren bidetik, besterentzat. Irakurleak erabaki beza: galdera arbuia, astakeriatzat hartu, bide horretatik sasiak besterik ez direla aldarrikatu edo, aitzitik, onartu, norbere burua zalantzan jarri, galdera erantzuten saiatu. Eta, zinez, pistola lokie-tan, baita familia guztienetan, etxean gasolina botata eta metxeroa pizteko zorian, bizitzaren hondamen hurbil eta erabatekoa galdera horren erantzunean baletza, “abertzalea” edo “demokrata”, bietako bat ahoskatzean, poligrafo batera konektatuta zaudelarik, noski; eta behin erantzunda denok lagunak, denek elkarri eskua eman eta trapu zahar batez etxeko gasolina guztia garbituko balute, irribartsu; zein litzateke, irakurle, zure erantzuna?

Dilema hori abiapuntu, egungo gizartearen kritika da Azurmendik burutzen duena honakoan. Estatu morala, identitate gatazka, euskal kulturaren unibertsaltasunerako konplexuak, biolentziaren zilegiztatzearen baldintzak... Baina, batez ere, Demokratak eta biolentoak demokraziaren gaineko gogoeta da. Demokrazioaren aurkakoa, agian, zenbaiten begietan. Ez da hori, ordea, Azurmendiren helburua, ezereen aurka egitea baino, zalantza baita haren asmo nagusia. Zalantza eta gogoeta, kausa behar baita ondorioa lortzeko.

Horretarako, berak aurretiaz sakabanaturik argitaraturiko hiru artikulu biltzen ditu, hiru pentsalariren ikusmoldea aurkeztu eta, demokrazia enbor hartu-

rik, abarrik abar gaurko mundu posmodernoaren ajeak azaleratzeko. Mirande, Nietzsche eta Jüngerren bideetatik abiatuko da, beraz, batenak hartu, besterenak gaitzetsi eta, azkenean, bere ahots sendoa sortzeko, zuk ere, irakurle, batenak, besterenak zein bereak ere pentsatu, haiez hausnartu eta zeure burua posiziona dezazun.

Pasadizo konkretu bakarra ezin aukeratu baina, agian hurbilekoena izateagatik mingarriena, EHUK Jüngerri eginiko Doctor Honoris Causa izendapena. Demokrazia absolututzat dugun garaiotan, Jünger nazizaleari euskal gizartearen hobespena emateak, nik-zer-dakit kulturzaletasunen izenean, erakusten du euskal kulturaren beregaintasun falta, gure konplexuak direla-eta beti besteren hobespen bila ibili beharrak norbere ideien funtsa bortxatzera iritsirik. Horren aurrean, ezin onartu etxeko (ustezko) nazizalerik, etxekoena denean gaitzesgarria baita (omen) pentsamolde bera. Ez dut oraindik plazarik ez ikastolarik ikusi Jon Mirandere izenean. “Miranderen pentsamendua faxista da, abertzalea bada, eta pentsamendu bera doktore honoris causa da, haren erabilera posmoderno antiabertzalea eginez gero.” Ondorioa: Euskal Herriak pentsalariak, kulturgileak behar ditu, beregainak; eta berehala.

Amaitze aldera, zenbaitentzat ezezagun izango delakoan, seguru, merezi du Joxe Azurmendiren obraz apur bat jardutea. Ezezaguna baita euskaldun gehientzat, meriturik falta ez zaion arren. 27 bat liburu atereak ditu, euskal autoreen pentsamendua aztertuz (Orixo, Mirande, Gandiaga) zein berea garatuaz eta, kasu!, pare bat gauza izan ezik, beste guztia EUSKARA hutsean. Ezagutu beharrekoa, beraz.

Horietatik azkenetarikoa dugu *Demokratak eta biolentoak* eta, duela hamazazpi urte argitaratua eta duela hogeit bat urte inguruko artikuluak batu arren, nabarmena da haren gaurkotasuna. Beste liburu batzuen mardultasunaren aurrean, honakoak 144 soilik dakartza. Eta irakurlea areago anima dadin, Azurmendiren idazkeraren ezaugarri diren sinpletasuna eta hartzailearekiko konexioa natural nahasten dira oraingoan ere, nire zutabe honen pedantekieratik urrun.

Euskal pentsalari nazionalaren liburu laburra, beraz, honako gomendioa. Haren pentsamenduren olatuetan lehen aldiz murgiltzeko paregabea; ezin utzizko horietakoa.

Aitor Lizardi Ituarte

MUTRIKUN... BERRIKETALAGUNA

Euskal Herri zabalean izen desberdinak ditu euskalkiaren arabera, esaterako: Mintzalagun, Berbalagun, Mintzakide, Solaskide, Solaslagun... Mutri-kun Berriketalagun izena jartzea pentsatu dugu.

Proiektu hori 1993. urtean Donostian sortu zen eta gaur egun, 5.500 lagun inguruk hartzen dute parte Euskal Herri osoan. Egitasmo honetan, bi motatako euskaldunak batzen dira: euskaraz bizitzeko ohiturarik ez dutenak eta euskararen normalizazioan, jendearekin hizketan eginez, bere ekarpena egin nahi dutenak.

Proiektuaren helburua bikoteka edo taldeka euskaraz hitz egitea da. Horretarako ez behar da euskarazko maila altua, euskaraz hitz egin eta gogoia duen edonor izan daiteke laguntzaile.

Euskaraz erraztasuna hartu nahi duena
Ramon Lopez (L'Hospitalet de Llobregat, 37 urte)

Zein da Berriketa lagunean parte hartzeko zure motibazioa?

Jendearekin euskaraz hizketan egiteko aukera izatea. Azken batean, beste euskaldun bat bezala sentitzea.

Klase formaletatik kanpo, zergatik uste duzu metodo hau egokia dela?

Interakzioa sortzen duelako hizkuntzarekin. Beldurra kentzeko modu egokia da.

Pertsonalki zer eskaintzen dizu egitasmo honek?

Asko. Nire bizitzan beste helmuga handi bat gainditzea. Hori lortuta nire mugak zabaltzen ditudalako. Adibidez, Euskal Herriko herri batera joan eta euska-

raz hitz egitea, niretzat garrantzitsua da. Euskara nire sentitzea.

Orain artekoa eginda, nola ikusten duzu zeure burua?

Ondo. Orain euskaraz pentsatu eta hitz egiten dut. Lotsa galtzen ari naiz, batez ere etxean emaztearekin, esaterako: mezuak, etxeko bizitza, kirola... Ohi-turak aldatzen hasi dira.

Euskara praktikatu nahi duen jendea gonbidatuko zenuke Berriketa lagunean parte hartzera? Zergatik?

Bai, bai. Hobetzeko den edozer ona da eta euskara elkar banatzea. Zer gehiago eskatu daiteke?

Bidelaguna
Beñat Urkiza (Mutriku, 25 urte)

Zein da borondatez egitasmo honetan parte hartzeko arrazoia?

Nire hondar alea jartzea euskararen normalizazio prozesuan, eta bide batez jende berria ezagutzea.

Berriketa lagunarekin egon eta gero, zein da zure sentsazioa?

Poliki poliki gai gara elkarrizketa desberdinak aurrera eramateko. Dena konfiantza eta alaitasunaren bidez.

Herriko beste jende bat gonbidatuko zenuke bidelagun izatera? Zergatik?

Bai, noski. Oso emaitza onak jasotzen dira eta pertsona bezala sentitzen duzun apartazioa handia da.

Egitasmoa hasita dago... eta aurrerantzean zer?

Bai Txo-ren asmo nagusia da Ramonen eta Beñaten moduko bikote edo taldeak sortzea. Horretarako zure parte hartzea behar dugu. Animatzen zara?

Proiektuak indarra hartzeko bi euskaldun taldeekin batuko gara eta asmoak azalduko dizkiegu, esaterako: berriketa laguna zer den; nola antolatzeko asmoa dagoen; helburuak zeintzuk diren; noiz arte izango den...

Oraindik ez dira bikoteak eta taldeak osatu; hortaz, batzarretara proiektu honetan parte hartu nahi duen edozein etor daiteke. Jendearen partaidetza eta ekarpena izango da egitasmo honen arrakasta. Interesa izanez gero, zalantzarik ez izan, etorri. Batzarretan proiektua aurkezteaz gain, zalantza guztiak argituko dira.

Hitzorduak ondorengo hauek izango dira:

EUSKARA PRAKTIKATU NAHI DUTENEGIN
Luardon, urtarrilaren 28an, arratsaldeko 19:00etan

BIDELAGUN IZANGO DIRENEGIN
Luardon, urtarrilaren 29an, arratsaldeko 19:00etan

Edozein kontsulta edo zalantzetarako:

baitxoelkartia@gmail.com

Kandelaixo, San Blas eta Santa eske egunak

Otsaillaren hasieran, neguaren bihotz-bihotzian, eleiz kutsuko hiru egun berezi ospatu ohi ditzugu: otsaillaren bixan *Kandelaixo*, hiruan *San Blas eguna* eta bostian *Santa Ageda*.

Kandelaixo eguna. *Kandelari eguna* ere esaten zako. Sasoi baten, ez zan edozelako eguna, egun erdiz bada ere, jai-eguna izaten zan-eta. Egun horretan kandelak bedeinkatzen dira. Famelixa bakoitzak kandelak erosi eta eleizara eruatzen zitxuan bedeinkatzeko. Prozesia ere egitxen zan eleiz barruan.

Kandela harek beuren funtzia zuten: biztu egitxen ziran trumonadia zanian (trumoi edo tximista gogorak jotzen zeuenian). Ibiri baileran esan digunez, halakuetan, batzuek Santa Barbararen irudixaren aurrian biztutzen zeuen kandela. Etxekoren bat gaixotu ezker ere biztutzen zan bedeinkatutako kandela haura, baitxa baten bati eleizakuak ematen zixuezenian ere.

Kandelari eguna egun seiñalatua zan epiak markatzeko; esate baterako, 1799an Arrantzalien Kofraiko txalopa bakoitzak soldata erdixa pagatzen zoan botika-gastueta-rako: *“la media soldada con que contribuie cada lancha desde Santa Cathalina a la Candelaria para pagar la renta del boticario”*.

Badira Mutrikun egun horri lotutako esaerak: *“Kandelaixo bero, negua gero”*. Kandelaixuetan bero egitxia ez dalako naturala. Beste hau ere bai *“Kandelaixuetan hotz, negua motz”*.

Garai euritsua dala azpimarratzeko, edade batetik gorako askok hala esan digue: *“Kandelario lario, haizari ura dario”*. Baiña *“Arno-mendi”* idazle mutrikuarrak forma osuaguaren berri ematen digu 1927ko *Euzkadi* egunkari-xan: *“Kandelario lario / (h)aitzari ura dario / makatzari madari / (h)eldu, Peru, (h)ankiari”*. Hala kantatzen ei zan Kandelaixo egunian.

San Blas eguna. Otsaillaren hiruan, otarratxo bete jaki eruatzen zan eleizara bedeinkatzera: ogixa, frutia, pikomelatuak, gailletak, erroskillak... Norberak nahi zoana. Batzuek *sanblasak* –azukredun opiltxuak edo ‘tortak’– ere eramaten zitxuen, eta beste askok okindegixan enkargautako bost puntako ogi biribillak.

Lepo inguruan jartzeko kordoia ere eruatzen zan bedeinkatzera. Eztarriko gaitzen kontra ibiltzen zan hari haura. Hortako baiña, 8 egunetan eraman bihar. Bederatzigarren egunian 9 *aitxagure* erreztatu, mun eman eta sutara botatzen zan. Beste batzuek *aitxaguriak* azkenerako laga gabe, zortzi egunetan *pater noster* bana erreztatzen zeuen.

Jaki horrek jatiak ere efekto hori zaukan: osasun onari eustia. Jan aurretik aitxiaren egin bihar izaten zan, bedeinkauta zozen-eta. Gaur egun, batez ere malbabisko-karmeluak eta kordioak eramaten dira bedeinkatzera.

Egun horren bueltan, bi esaera honek erabiltzen dira Mutrikun: *“San Blas, txirrist eta blast”* (sasoi horretan, edurra edo izotzarekin txirrist egin leikelako), eta *“Sanbla-*

setan bero, negua gero”.

San Blas ermitxia egon zan garai baten Ibirin. XVI. gizalditxik agertzen zaku dokumentaziuan, eta 1773. urtian eleizak eta Udalak erabaki zeuen herriko ermitxa batzuetatik kultua kentzia, tartian San Blasetik. Orduetik hona baserrixa da San Blas.

Santa eske eguna. Santa Agata (edo *Agate deuna*) otsaillaren bostian ospatzen da, baiña bezperako *Santa eskia* da ezagunena, hortik *Santa eske eguna* esatia otsaillaren lauari.

Urtero, Santa Agata bezperan, hainbat mutrikuarrek ertetzen zeuen talde koskorretan eske-koplak kantatzera. Talde bakoitzaren buru, koplarixa. Kalia barruna edo baserririk baserri ibiltzen ziran. Musikia ere ez zan falta: dultzaina, esku-soiñua... Esan digunez, urte batzuetan Mutrikun 19 talde ere ibilli dira Santa eskian.

Eskian inguratutako diruarekin bazkarixa egin ohi zeuen eske-kopletan ibillitxakuek, nahi ta urte batzuetan zoritxarren bat eukitxako baten bati laguntzeko edo Ikastolarentzat ere ibilli izan dan diru hori.

Mijo aldian esaera itxurako hau entzun degu: *“Santa eskian goizian Aitzetan, goizeko haize hotzetan”*. Itxuria, *“A(r)itzeta”* baserriraiño juaten ziran orduan Santa eske eguneko goizian.

XVI., XVII. eta XVIII. gizaldietako eleiz kontuak irakurritxa jakin degu Santa Agata bezperan (gabaz) eleizako kanpaiak jotzen zitxuela. Lan horregaitxik, aparteko diru-sarixa ematen zixuen sakristauari: *“por tañer las campanas la noche vispera de Santa Agueda”*.

Arrantzalien Kofraixak Santa Ageda egunian ardaa banatzen zixuen arrantzaliei: *“el vino que segun costumbre se repartió entre los hermanos cofrades a razon de seis azumbres –12 litro inguru– a cada lancha el día de Santa Agueda”* (1798).

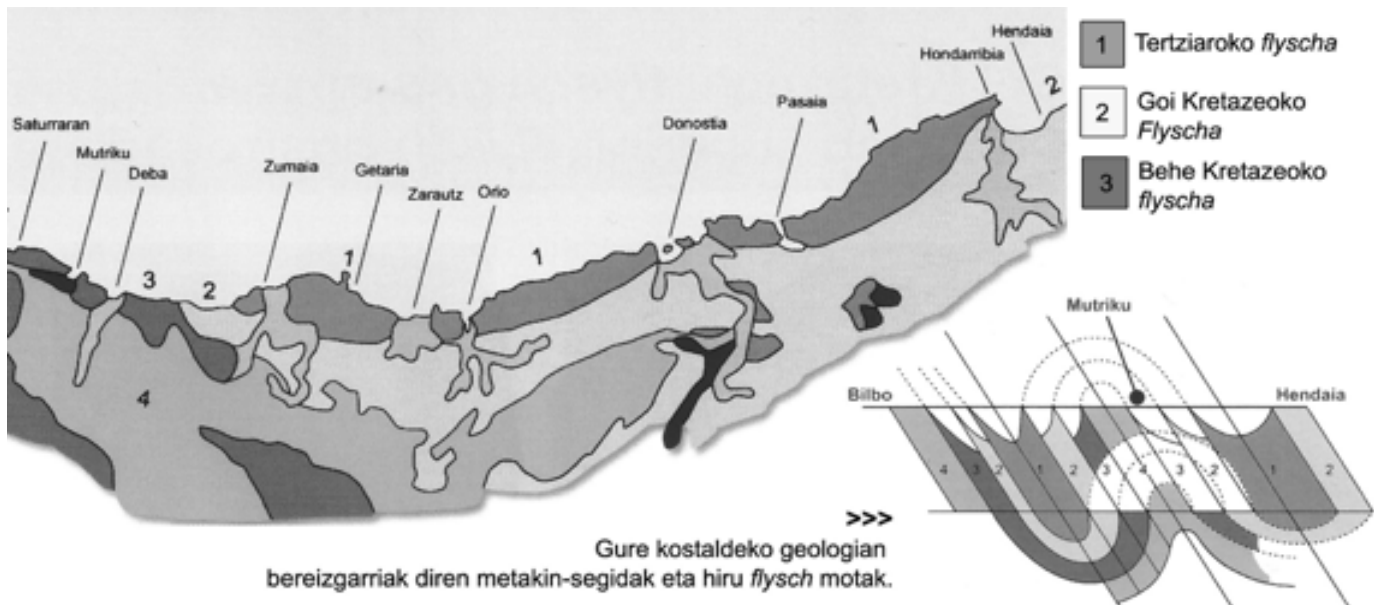
Gerra aurrian –1934an–, *“Gurutx-ondo”* idazliak hola azaldu zitxuan *Euzkadi* egunkari-xan urte hortako Santa eske eta Santa Agata egunak: *“Astelenez Agate done eguna gendun, bere aurreko egunian igandean, euzko-oitura dagon bezela egun gustian Agate Deuna’reñ bizitza abestien bitartez gogoratu eragiten ziguten gaste talde askok. Jarrai ba gasteok euzko-oitura onak astertu ta jator-jator goraltzen”*.

Samikollatik aurrerago dago behia jotako Santa Agata ermitxia. Horma zahar batzuk baiño ez dira geratzen. *San-tabata* (<Santa+Agata) esaten zakon ermitxa hori XVI. gizaldi hasieratik dokumentatzen da, eta San Blas ermitxak bezela, 1773. urtetik ez deu kulturik euki.

Halaixe kantatzen da Mutrikun: *“Santabata gaixua / gerran puskatua / hiru milla soldadu / azpitan hartua”*.

Ezagunak dira Mutrikun, andrazkuen *Kandelari* (Candelaria) eta *Agata* –Ag(u)eda, Agate– izenak; baitxa gizonez-kuen *Blas* –‘Bras’, 1844ko dokumentu baten– izena ere. Ez dira hutsetik asmatutako izenak.

Josu Larrañaga Arrieta

FLYSCH MOTAK

Behe Kretazeoa: *flysch beltza*

Euskal kostaldeko *flysch* Era Sekundarioan (Mesozoikoan) hasi zen metatzen. Flysch segidari lotutako geruza hauek Behe Kretazeoan (duela 110 milioi urte) jalki edo sedimentatu ziren eta flysch beltza deitutakoa eratu zuten. Geoparkearen barruan egitura hau gure kostaldean aurkitzen da: Mutriku Saturrarandik Ondarbeltzeraino eta Deban. Gure haitzetan fosil ugari agertzen dira gehienbat moluskuena baina bereziki amoniteenak. Herrian bertan, Nautilus Ikasgune Geologikoa daukagu informazio zabalagoa eta zehatzagoa esku-eskura eta herritarrok doan gainera!

Goi Kretazeoa: *flysch gris-arrosa*

Flysch segida Deba eta Itzietatik Zumaierantz abiatzen da eta Zumaian bertan amaitzen da Goi Kretazeoko flysch gris-arrosa. Metaketa honetan molusku, ekinodermatu eta mikrofosil ugari (foraminiferoak) ageri dira. San Telmo (Zumaia) hondartzako itsaslabarretan bi garai geologiko desberdinetako arroken jostura ageri da. Kretazeoa eta Tertiarioa lotzen diren muga hori K/T muga izenez ezagutzen da.

Tertiarioa: *flysch gris-horixka*

Tertiarioko flysch segida Paleozenoan hasi eta Eozenoan amaitzen da. Garai-tarte hontako flysch metaketa Bizkaian, Getxotik Sopelaraino; Gipuzkoan, Getariatik Hondarribiraino eta Lapurdin Hendaian, azaleratzen da. Alde batetik kareharri arrosa eta izokin kolorekoak osatzen dute eta bestetik, hareharri arre eta hori kolorekoak, tuparri eta buztinekin txandakatuta. Metaketaren amaieran hareharri hori eta gorrixkadun geruza lodiak ikus ditzakegu Igeldon, Santa Klara uhartean, Urgullen, Ulian eta batez ere, Jaizkibelen. Garai hontako fosil eta iknofosilen berri jakiteko Zumaiko Algorri Interpretazio Zentroa edo Oiartzungo Luberri Ikasgune Geologikoa bisitatu ditzakegu.

Saturrarán

Sakoneta

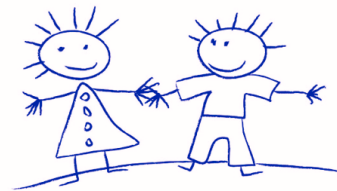

Jaizkibel

Iturria: Mutriku Flysch beltza. 110 milioi urteko historia (Nautilus Ikasgune Geologikoa)

GABONAK TXANTXANGORRIKIN!

Kaixo guztioi! Aldez aurretik urte berri on Txantxangorriren partez. Aurten ere, urtero bezala, Txantxangorriren ere Gabonak ospatzen aritu gara, zenbait ekintza desberdin eginez. Harrituta gelditu ginen gerturatu ziren ume kopuruagatik, eskerrik asko!

Hiru egunez aritu gara gauza desberdinak egiten, egunak alaitasunez betez. Lehenengo egunean, Abenduak 26an, haur hezkuntzan jolasak izan genituen, Olentzeroren ezusteko bisitarekin batera, eta lehen hezkuntzan partxis bizidun moduko bat izan genuen. Hurrengo egunean, 27an, tailerrak egin genituen. Haur hezkuntzakoekin, kotoiaren laguntzaz, elurretako panpinen marrazkiak apaintzen aritu ginen. Bukaeran guztiok batera hainbat jolasekin eman genion ekintzari amaiera. Lehen hezkuntzan berriz, Gaztelekuan Gabonetako zuhaitzarentzat hainbat apaingarri egin genituen, mahai bakoitzean tailer mota desberdinak eginez eta denok mahai guztietatik pasatuz.

Abenduak 29an aldiz, bi irteera izan genituen. Haur hezkuntzakoekin Donostian kokatuta dagoen Kur-saleko GUP-era joan ginen. Bertan, puzgarri ezberdinetan jostatzeko aukera izan genuen eta hori ez ezik, tren txu-txuan ere ibili ginen. Lehen hezkuntzakoekin berriz, Txuri-Urdin jauregira joan ginen. Patinatzera sartu aurretik zenbait joko egin genituen, elkar hobeto ezagutzeko. Behin pistan geundela, batzuk beste batzuk baino hobeto pasatu zuten, baina orokorrean gustura aritu ginen guztiok. Jauregitik irten bezain laster, bazkaldu, autobusa hartu eta Mutrikura bueltatu behar izan ginen. Irteeren inguruan barkamena eskatu nahi dizuegu, izena ematerako orduan suertatu ziren arazoak direla eta.

Bestalde, eskerrak eman nahi dizkizuegu pasa den urtean Txantxangorri proposatutako abentura guztietan parte hartu duzuenoi eta espero dugu urte honetan ere horrela izatea.

Urte berri honetan ere Txantxangorri lanean jarraituko dugu, zerbitzu onenak eskaini ahal izateko. Elkar ikusiko dugulakoan... Aio Txantxangorritxook!

Txantxangorri Aisialdi Taldea

Gabonetako betiko betekadak

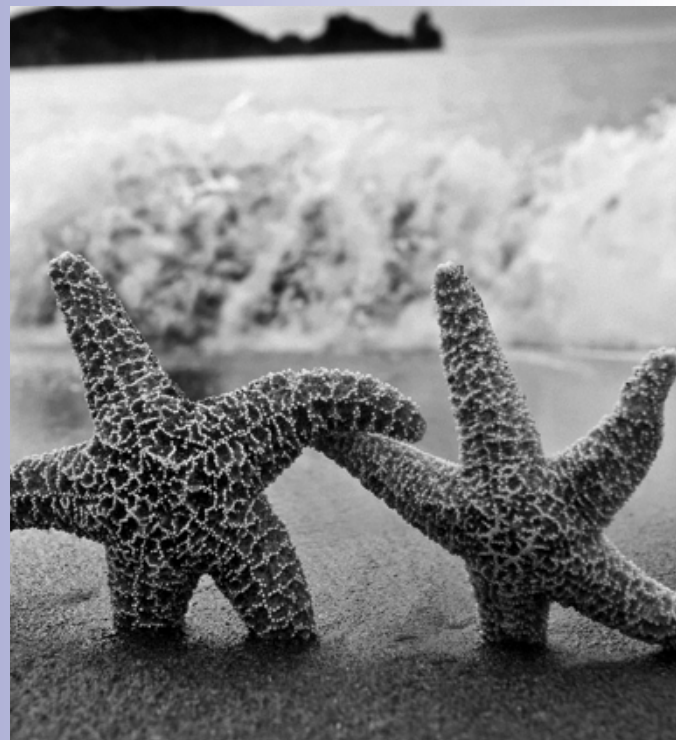
Kaixo ekipo! Gabonetan hainbat betekada eta gehiegikeri izan ditut, guztiok bezalaxe, ordea, badago nire bizitzatik at nahi dudana bat eta datorren urterako kanpo utzi nahi dudana... Eta horixe da familia izatea beti galdezka: “zer, neska noizko? Jada badaukazu adin bat”... Urtero berdin! Eta nazkatuta nago! Nik soberan dakit nik aukeratu dudala neskari ez izatea, pozik nago nagoen bezala. Baina argi dago beraiek obsesio hutsa dutela gaiarekin!! Bikotea izatearen “behar” hori behar asmatua dela soilik? Baietz?

Aupa! Egia da bai... familiak beti ahoan galdera berdintsuak izaten ditu; noizko bikotea, noizko ezkontza, noizko seme-alabak,... horrela, “faseka”, in crescendo bailiran bezala. Bai zureak eta baita beste edonorenak. Badirudi etorkizunaren gaineko txutxu-mutxuak eta politika “trending topic” izan behar direla derrigor gabonetan. Zoritxarrez,... edo zorionez, ze gogoratu guk ere buelta eman diezaiokegula umoretsu eta trufari, beraz, joan prestatzen hurrengo urterako harrikada!

Orain, zuk planteatutako galderan zentratuz... bai eta ez. Hau da, kontsultatzen ditugun ikerketen arabera, bai “psiko-sozialek” eta bai “biologikoek” oso erantzun desberdinak emango dizkigute; seguruenik ikerketaren atzean zegoen ikerlariaren ideologiarengandik gertu dagoen emaitza izanik beti. Egia esan, guri, benetan, bost axola asmatua den ala ez. Egia dena, zera da, asmatua ala biologikoa ala edonolakoa, badaudela honi jaramonik egin gabe beraien bizia pozik eta asetasun osoz bizi dituzten emakume eta gizonezkoak: bikoterik gabekoak, bikote tradizional bat ez dutenak, hainbat bikote alda batera dituztenak,...

Bikotea ez da eredu bakarra eta bikotearen errealtatearen barruan hainbat egituraketa, funtzionalitate eta helburu daude. Gainera, zenbat eta anitzagoa gure ingurugiroa, orduan eta anitzagoak dira bikote ereduak. Eta mundua eraldatuz doanez gero, gero eta zailagoa egingo zaigu bikote heterossexual ezkondu tradizionalen adibide asko inguruan izatea.

Beraz, lasai dadila zure familia. Egingo duzu zure bidea, bakarrik ala konpainiarekin, hau ofiziala edo informala izanda, baina beti ere asetuta; argi baita-

go ideiak argi dituen norbait zarela. Dena den, artikulua hasierako ideiarekin bukatu nahi dugu... pentsa nolako bizitasuna afari eta bazkariei galderatxo inozook umorerako aprobetxatuz gero!

Zalantzak edo galderak argitzeko:

ixasexualitateeskola@gmail.com

...Gehiago jakin nahi?

Munduan hamaika familia eta bikote errealtate desberdin elkarrekin bizi dira, nahiz eta erlijio desberdinek beraien eredu inposatzearren esfortzu ikaragarriak egin dituzten,

ez dute guztiz lortu modernitate aurreko aniztasunarekin bukatzea.

Hauen artean oso deigarria egiten zaigun eredu bat, *Mosuo* kultura dugu. Bertan bai familia eta bai honek suposatzen duen helduarorako pausoa oso era desberdinean antolatzen eta planteatzen dira.

Adibidez, ezkontza ez da existitzen, ezta aitak ere ez, guk ezagutzen ditugun moduan...

Hona hemen dokumental bat:

“Tierra de Mujeres, Una de las últimas sociedades Matriarcales”

<https://www.youtube.com/watch?v=ebzdGDx2By0>

AIMAR
Zorionak abendu-
ko partez etxeko
danon izenian eta
bereziki Markel
eta Eñautek

DAVID
Zorionak txapel-
dun! etxekoen
partez muxu
asko.

IRAIDE
Zorionak! etxeko
printzesak 8 urte
handi urtarilak
24an. 8 muxu
etxekoen partez
bereziki Oskitzek.

ITZIAR
Zorionak amona,
bihotzez etxekoek.

NEKANE
Zorionak Kalaputxi-
ko lan taldearen
izenean.

AMONA eta IRATI
Zorionak erregina eta printze-
sa! etxekuen partez.

ELENA eta IRATI
Zorionak bioi eta muxuak
etxekoen partez.

NAHIA eta ALAITZ
Zorionak bikote! asko maite zai-
tuzten izebaren partez.

MILA
Zorionak amona!
familia osoaren
partez.

FATIMA
Zorionak maite
zaitugun guztion
partez.

MADDI
geure neska ede-
rrari bere urtebe-
tetzean etxekoek
zorionak! Osaba
Jon-i ere tira bela-
rritik!

NAGORE
Mutrikutik mila
muxu eta zorion.

ERITZ
Abenduko partez
mila kilo zorion
etxekoen partez.

RAIKETAK S.L.
SAGARMIÑA

Hondartza 3-4, behea
31 postakutxa
20820 DEBA
Tel. eta faxa: 943 192 249
Mob. 629 639 685
629 641 940
sagarmina@sagarmina.com
www.sagarmina.com

<<< GOIKO PLAZAN, KIOSKO AURRIAN

Ezkerretik hasita: Inazio Lezertua Mendizabal, Tomasa Sustaeta Lizardi, Carmen Sustaeta Lizardi, Ramonita sustaeta Lizardi.

Goian eskubitik: Jose San Sebastian Goenaga, Angel Egi-guren, Miren Arrasate.

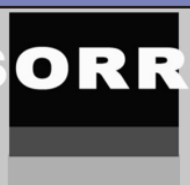
ATARIAN 1944 urte inguruan

Ezkerretik: Begoña Lezertua Sustaeta, Miren Agirregomezkorta Arrizabalaga, Ageda Galparsoro "Txastre", Begoña Ituarte (besoetan), Ana Mari Ituarte, Zorion Basterretxea.

Etxean argazki zaharrak dituzuela eta erakutsi nahi? Hona aukera! gorde gordeta dauden argazki horiei begirada bat bota eta animatu erakustera! Kalaputxiko buzoian edo Agerretxo zapata dendan laga ditzakezue.

Oinetakoak

ANSORREGI

Erdiko kale, 9 - 943 60 33 42

Joseba Iñaki Eleizgarai
masajista eta osteopatia

Tel: 630 788 059 - Konte kalea 22, Mutriku

ZAINTZAKO BOTIKAK

Gaueko 10ak arte

URTARRILA

19tik 22ra Zalduegi
 23tik 25era Burgoa
 (zapatu goizian Apraiz)
 26tik 29ra Otxagabia
 30 eta 31 Apraiz

OTSAILA

1 Apraiz
 2tik 5era Burgoa
 6tik 8ra Zalduegi
 (zapatu goizian Otxagabia)
 9tik 12ra Apraiz
 13tik 15era Otxagabia
 (zapatu goizian Otxagabia)
 16tik 19ra Zalduegi
 20tik 22ra Burgoa
 (zapatu goizian Apraiz)
 23tik 26ra Otxagabia
 27 eta 28 Apraiz

Gaueko 10etatik aurrera
ELGOIBARREN
 (ikus 4. orrialdea)

Txo!
 mozorroak prest?

INAUTERIAK DATOZ!

Otsailak 13, 14

BAI TXO! Euskara Elkartearen
 bilera deialdia: BERRIKETA LAGUNA

EUSKARA PRAKTIKATU NAHI DUTENEGIN

Luardon, urtarrilaren 28an, 19:00etan

BIDELAGUN IZANGO DIRENEKIN
 Luardon, urtarrilaren 29an, 19:00etan

MENDI IRTEERA**OTSAILAK 22**

AIAKO
HARRIAK

Urteko irteera guztien
 antolatzaileak:
 LUMENTZA, ARTIBAI,
 AURRERA, BURUMENDI eta
 BURDIN KURUTZ
 Mendi Taldeak dira.

Herriko talde,
 elkartek...
 antolatzen dituzuen
 ekintzen berri
 zabaltzeko nahi
 duzue?

Hemen duzue
 tarteak!

ZURE NEGOZIOA SUSTATZEKO BEHAR DUZUN GUZTIA

Irudi Korporatiboa:
Logotipoa
Administrazio paperak
Esku-gida korporatiboa

Argitalpen grafikoa:
Liburuak
Katalogoak
Aldizkariak
Liburuak
Kartelak
Iragarkiak

Web diseinua:
Web orri korporatiboa
Orri dinamikoa (kontrol taula)
Online dendak
Intranetak eta estranetak
Blogak

www.euskalinpri.com

Nuria Vázquez
Diseño eta komertzio sarea
M. 659 45 36 57
nuria.vazquez@euskalinpri.com

Euskalinpri Inprimategia
Bar kale 7 beheko
20820 Deba
T. 943 19 20 36
inprimari@euskalinpri.com

beti gurekin, **KiRi**

IKASTOLAREN MATRIKULA KANPAINA

**Otsailaren 2^{tik}
Otsailaren 13ra**

Ezagutu gaitzazu. Ateak zabalik ditugu

.....Euskal
irakaskuntzan

HAZI HEZI BIZI

